

Skaidrojums pārskatam par konsolidētā kopbudžeta izpildi

Vispārīgie principi

Pārskatā par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi uzrāda valsts budžeta un pašvaldību budžetu izpildi 2015. gadā. Tajā ir apkopoti pārskata gada budžeta ieņēmumi, izdevumi, kā arī finansēšanas darījumi. Pārskats sagatavots atbilstoši naudas plūsmas principam.

Pārskatu par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi (turpmāk – pārskats) veido, apkopojot un konsolidējot valsts un pašvaldību budžetu izpildes pārskatus. Konsolidāciju veic summējot visus pārskatos uzrādītos rādītājus un izslēdzot savstarpēji atbilstošu ieņēmumu un izdevumu posteņus, pielietojot mazākuma principa metodi, t.i. izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Konsolidācija

Konsolidētajā kopbudžeta izpildē iekļauj katras ministrijas, centrālās valsts iestādes pārskatu, kas iekļauj valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu budžeta izpildes pārskatus un pašvaldības pārskatu, kas iekļauj pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu iesniegto budžeta izpildes pārskatu.

Pārskatā konsolidētas šādas budžeta izpildes pozīcijas:

Ieņēmumi/ izdevumi – 615 721 050 euro vērtībā, t.sk.:

- **pakalpojumi** (izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kods (turpmāk – EKK) 2200, ieņēmumu kodi 17.4.0.0., 21.3.0.0., 21.4.0.0.) – **3 742 693 euro** vērtībā,
- **pārējie procentu maksājumi** (izdevumu EKK 4300, ieņēmumu kodi 8.4.0.0.) – **4 416 259 euro** vērtībā,
- **pašvaldību uzturēšanas izdevumu transferti valsts budžeta iestādēm** (izdevumu EKK 7200, ieņēmumu kodi 12.3.0.0., 19.5.0.0., 19.7.0.0., 21.3.0.0., 21.4.0.0., 23.4.0.0.) – **2 110 616 euro** vērtībā,
- **valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti citiem budžetiem noteiktam mērķim** (izdevumu EKK 7300, ieņēmumu kodi 12.3.0.0., 13.5.0.0., 18.6.0.0., 21.4.0.0.) – **487 028 634 euro** vērtībā,
- **pārējie valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti citiem budžetiem** (izdevumu EKK 7400, ieņēmumu kodi 18.6.0.0.) – **37 152 591 euro** vērtībā,
- **no valsts budžeta daļēji finansētu atvasināto publisko personu un budžeta nefinansētu iestāžu uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām** (izdevumu EKK 7800, ieņēmumu kodi 17.2.0.0.) – **1 273 913 euro** vērtībā,
- **pašvaldību kapitālo izdevumu transferti** (izdevumu EKK 9200, ieņēmumu kodi 19.5.0.0., 20.7.0.0.) – **1 389 792 euro** vērtībā,
- **valsts budžeta transferti kapitālajiem izdevumiem citiem budžetiem noteiktam mērķim** (izdevumu EKK 9500, ieņēmumu kodi 18.6.0.0.) – **78 606 552 euro** vērtībā;

Finansēšana – 73 724 979 euro vērtībā, t.sk.:

- **naudas līdzekļi un noguldījumi** (kods F20010000/ F20020000) – **10 777 562 euro** vērtībā,
- **aizņēmumi/ aizdevumi** (kods F40010000/ F40020000) – **62 947 417 euro** vērtībā aizdevumi/ aizņēmumi starp valsts un pašvaldību budžetiem.

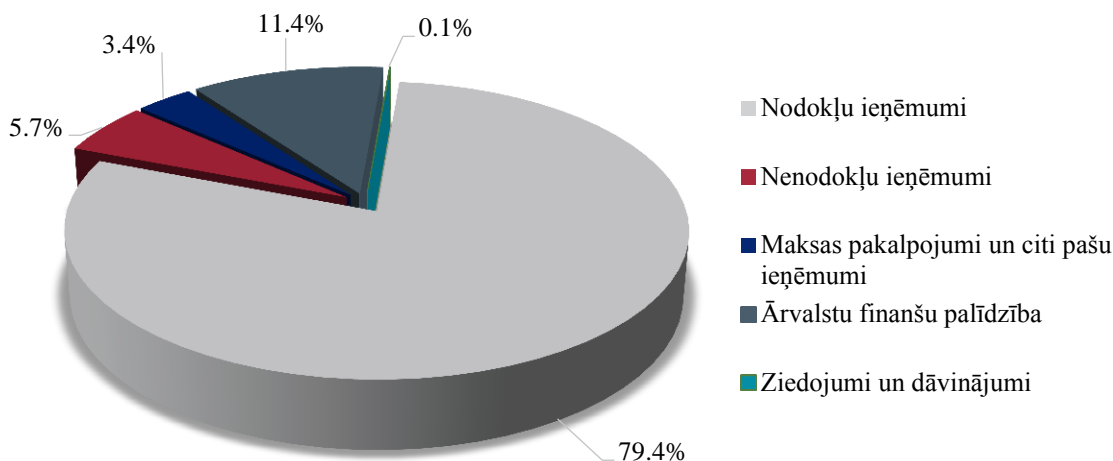
Konsolidētā kopbudžeta izpilde

Ieņēmumi

2015. gadā kopbudžeta ieņēmumi sasniedza 8 814,6 milj. euro vērtību, kas salīdzinājumā ar 2014. gada ieņēmumiem ir par 282 milj. euro jeb 3,3 % vairāk un par 227,5 milj. euro jeb 2,5 % mazāk nekā bija plānots saņemt.

Kopbudžeta ieņēmumu struktūrā 2015. gadā pārsvarā ir nodokļu ieņēmumi – 79,4 %, pārējie ieņēmumi ir 20,6 % (skatīt 1.attēlu).

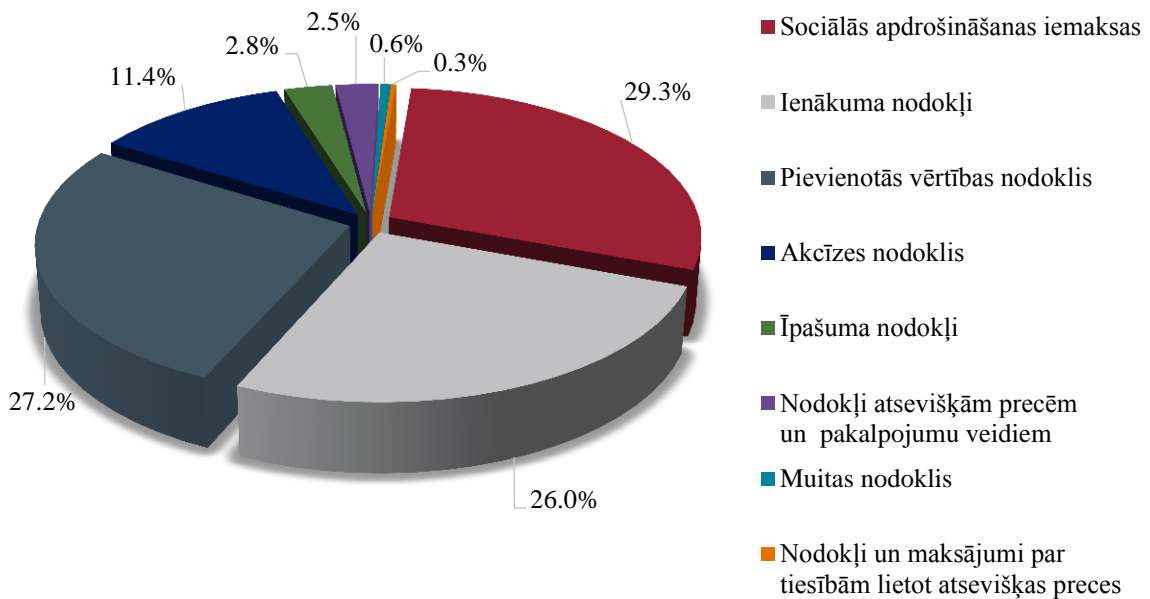
2015. gadā nodokļu ieņēmumi ir 7 002,6 milj. euro vērtībā, kas salīdzinājumā ar 2014. gada nodokļu ieņēmumiem ir par 326,3 milj. euro jeb 4,9 % vairāk un par 1,2 milj. euro jeb 0,02 % mazāk nekā bija plānots iekasēt.

1. attēls. Kopbudžeta ieņēmumu struktūra 2015. gadā

2015. gada kopbudžeta nodokļu ieņēmumu daļu veido (skatīt 2. attēlu):

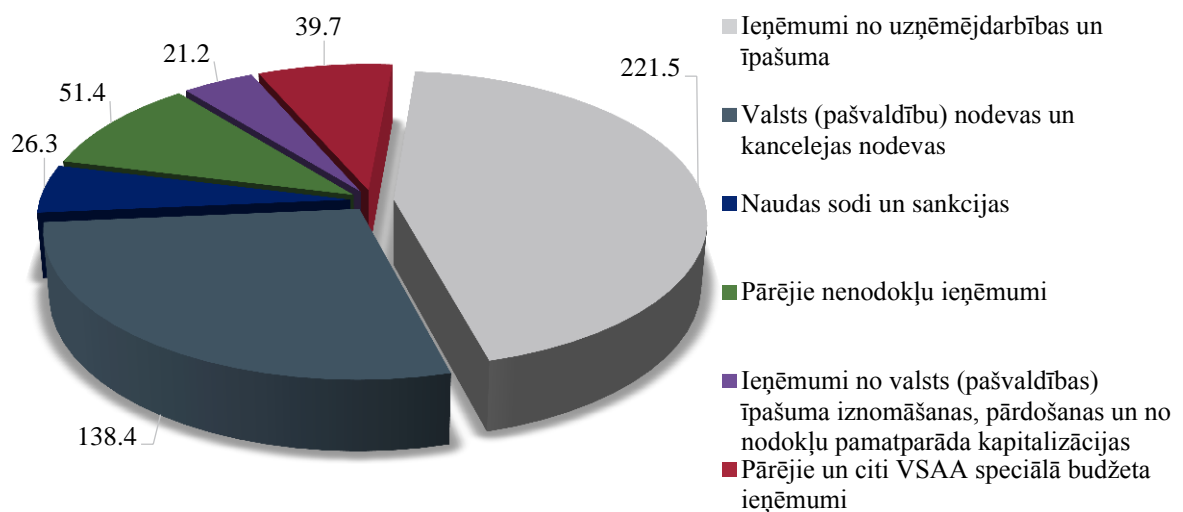
- sociālās apdrošināšanas iemaksas – 2 048,7 milj. euro vērtībā, t.sk. iemaksas Valsts fondēto pensiju shēmā uzrādītas 320,2 milj. euro vērtībā,
- pievienotās vērtības nodoklis – 1 903,6 milj. euro vērtībā,
- ienākuma nodokļi – 1 820 milj. euro vērtībā,
- akcīzes nodoklis – 796,3 milj. euro vērtībā,
- īpašuma nodokļi – 197 milj. euro vērtībā,
- nodokļi atsevišķām precēm un pakalpojumu veidiem – 175,2 milj. euro vērtībā,
- muitas nodoklis – 40 milj. euro vērtībā,
- nodokļi un maksājumi par tiesībām lietot atsevišķas preces – 21,7 milj. euro vērtībā.

2. attēls. Nodokļu ieņēmumu struktūra 2015. gadā

Nenodokļu ieņēmumi pārskata gadā ir 5,7 % no kopbudžeta ieņēmumiem. Lielāko daļu nenodokļu ieņēmumu veido ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma – 221,5 milj. *euro* vērtībā jeb 44,4 % no nenodokļu ieņēmumiem. Nenodokļu ieņēmumus arī veido (skatīt 3. attēlu):

- valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas ir 138,4 milj. *euro* vērtībā jeb 27,8 % no nenodokļu ieņēmumiem,
- pārējie nenodokļu ieņēmumi ir 51,4 milj. *euro* vērtībā jeb 10,3 % no nenodokļu ieņēmumiem,
- pārējie un citi Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālā budžeta ieņēmumi ir 39,7 milj. *euro* vērtībā jeb 8,0 % apjomā no nenodokļu ieņēmumiem,
- naudas sodi un sankcijas iekasēti 26,3 milj. *euro* vērtībā jeb 5,3 % apjomā no nenodokļu ieņēmumiem,
- ieņēmumi no valsts (pašvaldības) īpašuma iznomāšanas, pārdošanas un no nodokļu maksājumu pamatparāda kapitalizācijas pārskatā uzrādīti 21,2 milj. *euro* vērtībā jeb 4,3 % apjomā no nenodokļu ieņēmumiem.

3. attēls. Nenodokļu ieņēmumu struktūra 2015. gadā (milj. *euro*)

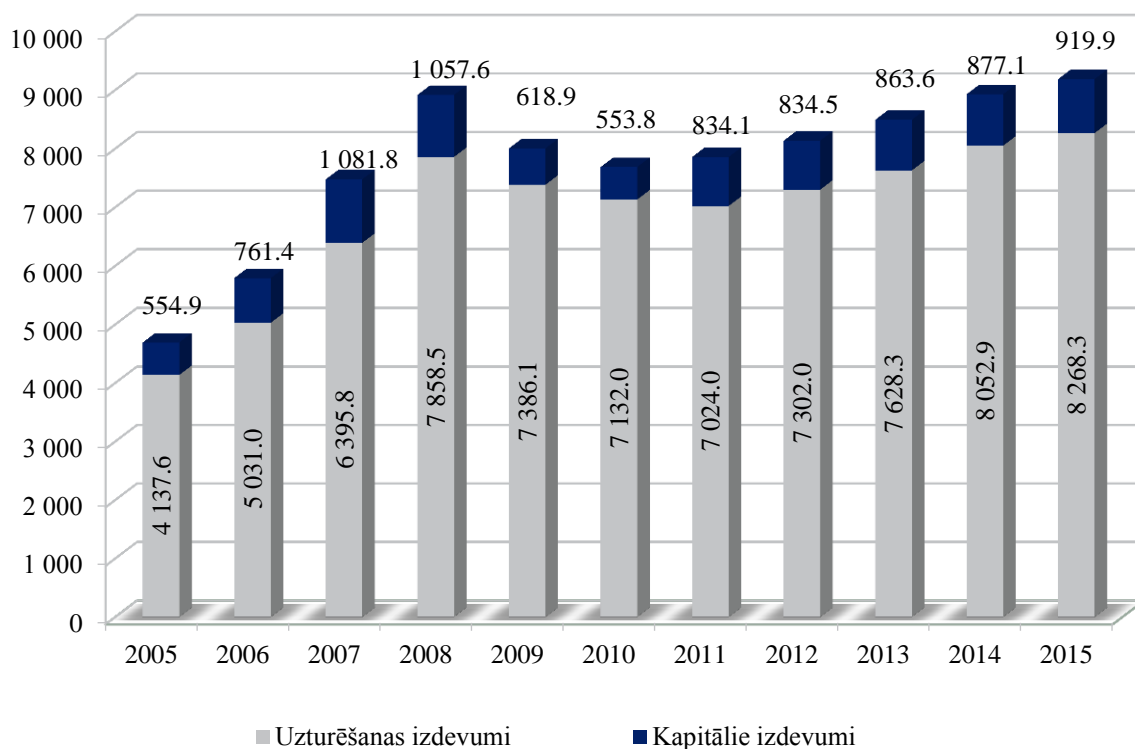
Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem 2015. gada kopbudžetā ir 303 milj. *euro* vērtībā. Salīdzinot ar 2014. gadu, tie ir palielinājušies par 11 milj. *euro* jeb par 3,8 %.

Ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi 2015. gadā kopbudžetā ir 1 005,7 milj. *euro* vērtībā. Salīdzinot ar 2014. gadu, tie ir samazinājušies par 65 milj. *euro* jeb par 6,1 %.

Ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi 2015. gadā kopbudžetā ir 4,9 milj. *euro* vērtībā. Salīdzinot ar 2014. gadu, tie ir samazinājušies par 3,8 milj. *euro* jeb par 43,7 %. Lielākos ziedojumu dāvinājumu ieņēmumus veido juridisko personu ziedojumi, kas 2015. gada kopbudžetā ir 4,4 milj. *euro* vērtībā.

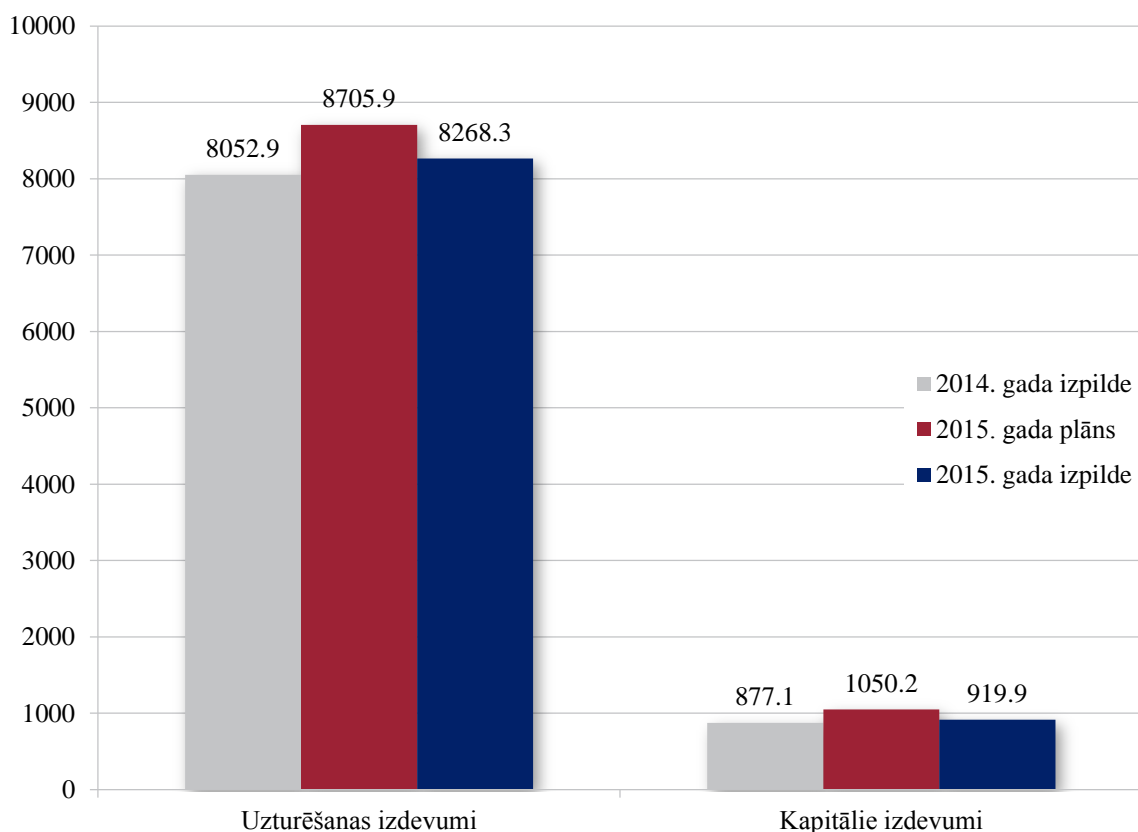
Izdevumi

2015. gada kopbudžeta izdevumi ir 9 188,2 milj. *euro* vērtībā. Uzturēšanas izdevumi ir 8 268,3 milj. *euro* jeb 90 % no kopbudžeta izdevumiem. Kapitālajiem izdevumiem izlietoti 919,9 milj. *euro* jeb 10 % no kopējiem kopbudžeta izdevumiem. Konsolidētā kopbudžeta izdevumi pa gadiem norādīti 4. attēlā.

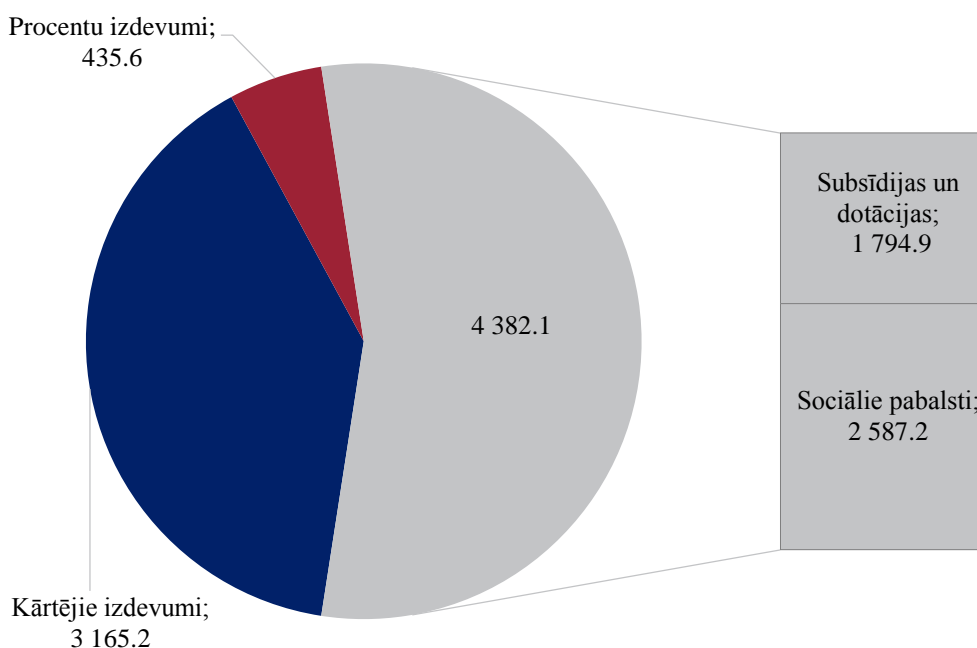
4. attēls. Kopbudžeta izdevumi 2005. – 2015. g. (milj. euro)

Kopbudžeta izdevumi pārskata gadā ir palielinājušies par 258,2 milj. *euro* jeb par 2,9 % salīdzinot ar 2014. gadu un izlietots ir par 568,4 milj. *euro* jeb 5,8 % mazāk nekā bija plānots. Uzturēšanas izdevumi pārskata gadā palielinājušies par 215,3 milj. *euro* jeb par 2,7 %, salīdzinot ar 2014. gadu un izlietoti par 437,7 milj. *euro* jeb 5 % mazāk nekā bija plānots. Kapitālie izdevumi pārskata gadā palielinājušies par 42,8 milj. *euro* jeb par 4,9 %, salīdzinot ar 2014. gadu un izlietots par 130,3 milj. *euro* jeb 12,4 % mazāk nekā bija plānots.

5. attēls. Uzturēšanas un kapitālie izdevumi salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu un pārskata gada plānu (milj. euro)

Uzturēšanas izdevumu struktūrā (skatīt 6. attēlu) lielāko īpatsvaru veido subsīdiju un dotāciju un sociālo pabalstu izdevumi 4 382,1 milj. euro vērtībā jeb 53 % no uzturēšanās izdevumiem un 47,7 % no kopbudžeta izdevumiem. Kārtējie izdevumi ir 3 165,2 milj. euro vērtībā jeb 38,3 % no uzturēšanas izdevumiem un 34,4 % no kopbudžeta izdevumiem.

6. attēls. Uzturēšanas izdevumu struktūra 2015. gadā (milj. euro)

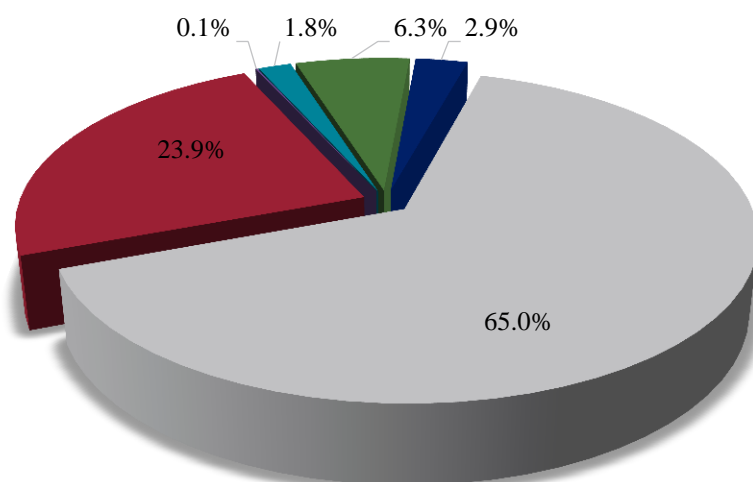
Subsīdiju un dotāciju un sociālo pabalstu izdevumi pārskata gadā ir samazinājušies par 4,4 milj. *euro* jeb 0,1 %, salīdzinot ar 2014. gadu. Subsīdijas, dotācijas un sociālo pabalstu izdevumus veido:

- sociālie pabalsti 2 587,3 milj. *euro* vērtībā jeb 31,3 % no uzturēšanas izdevumiem un 28,2 % no kopbudžeta izdevumiem, tajā skaitā:
 - pensijas un sociālie pabalsti naudā 2 545,9 milj. *euro* vērtībā jeb 98,4 % no sociālajiem pabalstiem un 27,7 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - sociālie pabalsti natūrā 15,2 milj. *euro* vērtībā jeb 0,6 % no sociālajiem pabalstiem un 0,2 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - pārējie klasifikācijā neminētie maksājumi iedzīvotājiem natūrā un kompensācijas 25,8 milj. *euro* vērtībā jeb 1 % no sociālajiem pabalstiem un 0,3 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - kompensācijas, kuras izmaksā personām, pamatojoties uz Latvijas tiesu, Eiropas Savienības Tiesas, Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumiem 0,3 milj. *euro* vērtībā jeb 0,01 % no sociālajiem pabalstiem;
- subsīdijas un dotācijas 1 794,9 milj. *euro* vērtībā jeb 21,7 % no uzturēšanas izdevumiem un 19,5 % no kopbudžeta izdevumiem, tajā skaitā:
 - subsīdijas lauksaimniecības ražošanai 9 milj. *euro* vērtībā jeb 0,5 % no subsīdiju un dotāciju izdevumiem un 0,1 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem, izņemot lauksaimniecības ražošanu 1 637,6 milj. *euro* vērtībā jeb 91,2 % no subsīdiju un dotāciju izdevumiem un 17,8 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - subsīdijas komersantiem sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai (par pasažieru regulārajiem pārvadājumiem) 148,3 milj. *euro* vērtībā jeb 8,3 % no subsīdiju un dotāciju izdevumiem un 1,6 % no kopbudžeta izdevumiem.

Kārtējie izdevumi pārskata gadā ir palielinājušies par 178,3 milj. *euro* jeb 6 %, salīdzinot ar 2014. gadu. Kārtējos izdevumus veido:

- atlīdzība 1 987,5 milj. *euro* vērtībā jeb 62,8 % no kārtējiem izdevumiem jeb 21,6 % no kopbudžeta izdevumiem, tajā skaitā:
 - atalgojums 1 530,8 milj. *euro* vērtībā jeb 77 % no atlīdzības izdevumiem un 16,7 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, pabalsti un kompensācijas 456,6 milj. *euro* vērtībā jeb 23 % no atlīdzības izdevumiem un 5 % no kopbudžeta izdevumiem;
- preces un pakalpojumi 1 177,7 milj. *euro* vērtībā jeb 37,2 % no kārtējiem izdevumiem jeb 12,8 % no kopbudžeta izdevumiem, tajā skaitā (skatīt 7. attēlu):
 - izmaksas mācību, darba un dienesta komandējumiem, dienesta, darba braucieniem 33,9 milj. *euro* vērtībā jeb 2,9 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 0,4 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - izdevumi pakalpojumiem 765,9 milj. *euro* vērtībā jeb 65,0 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 8,3 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - krājumu, materiālu, energoresursu, preču, biroja preču un inventāra iegāde 281,7 milj. *euro* vērtībā jeb 23,9 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 3,1 % no kopbudžeta izdevumiem,

- izdevumi periodikas iegādei 1,2milj. *euro* vērtībā jeb 0,1 % no preču un pakalpojumu izdevumiem,
- budžeta iestāžu nodokļu, nodevu un naudas sodu maksājumi 21,3 milj. *euro* vērtībā jeb 1,8 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 0,2 % no kopbudžeta izdevumiem,
- pakalpojumi, kurus budžeta iestādes apmaksā noteikto funkciju ietvaros, kas nav iestādes administratīvie izdevumi 73,8 milj. *euro* vērtībā jeb 6,3 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 0,8 % no kopbudžeta izdevumiem.

- Mācību, darba un dienesta komandējumi, dienesta, darba braucieni
- Pakalpojumi
- Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, ko neuzskaita kodā 5000
- Izdevumi periodikas iegādei
- Budžeta iestāžu nodokļu, nodevu un naudas sodu maksājumi
- Pakalpojumi, kurus budžeta iestādes apmaksā noteikto funkciju ietvaros, kas nav iestādes administratīvie izdevumi

7. attēls. Izdevumu precēm un pakalpojumiem struktūra 2015. gadā

Procentu izdevumi pārskata gadā ir veikti 435,6 milj. *euro* vērtībā un salīdzinot ar 2014. gadu tie ir palielinājušies par 85 milj. *euro* jeb par 24,3 %.

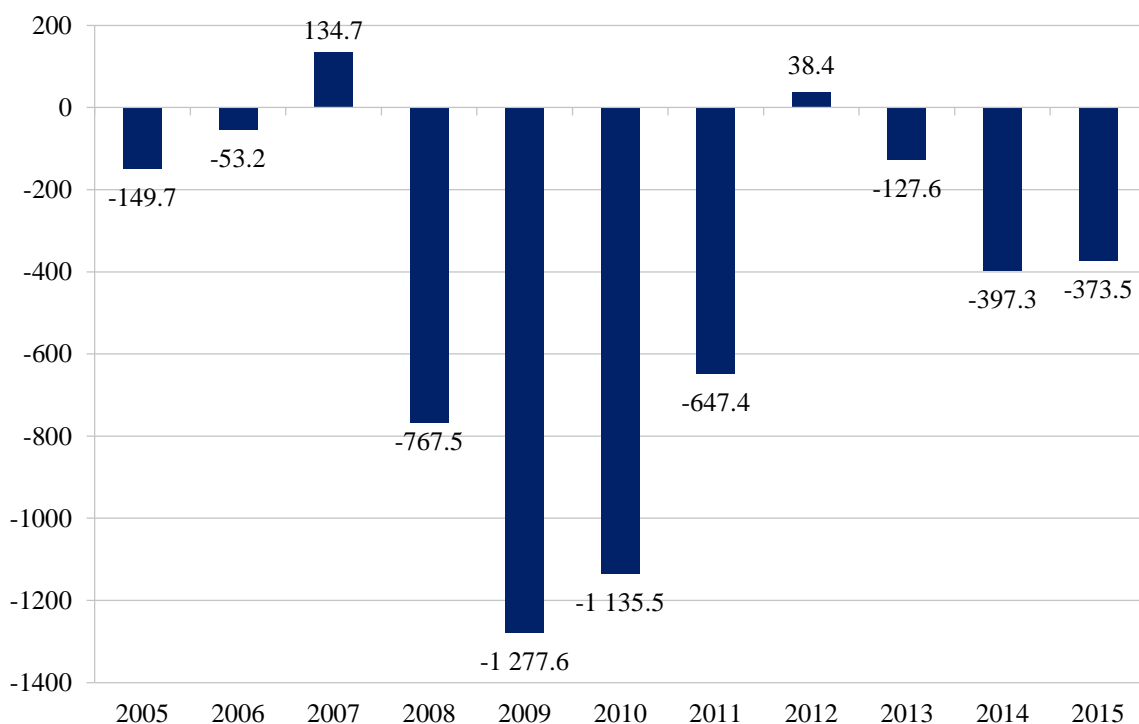
Kapitālie izdevumi pārskata gadā ir veikti 919,9 milj. *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pamatlīdzekļu iegāde 877,8 milj. *euro* vērtībā.

Finansiālā bilance

Pārskata gadā kopbudžeta finansiālās bilances rezultāts, atbilstoši naudas plūsmas principam, ir deficīts 373,5 milj. *euro* vērtībā jeb **1,5 % apjomā no iekšzemes kopprodukta** (turpmāk – IKP¹), salīdzinājumam – 2014. gadā kopbudžeta finansiālā bilance bija ar deficītu 397,3 milj. *euro*.

Konsolidētā kopbudžeta finansiālās bilances rezultāts pa gadiem norādīts 8. attēlā.

¹ šajā skaidrojumā aprēķinos lietota Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapā publicētā 2015. gada IKP vērtība 24377.7 milj. *euro* faktiskajās cenās

8. attēls. Konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance 2005. g. – 2015. g (milj. euro)

Gada pārskata 6. pielikumā uzrādīta valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžeta izpilde. Informācija par valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžeta izpildi atklāta gada pārskatā no 7. līdz 16. pielikumam.

Gada pārskata 17. pielikumā uzrādīta pašvaldību konsolidētā budžeta izpilde (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus). Informācija par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus) atklāta gada pārskatā no 18. līdz 20. pielikumam.